PRIEDAS

Adolfas Tautavičius

KITI TYRINĖTI PAMINKLAI

Šioje knygutėje 30 autorių - archeologų skelbia duomenis apie 1984 ir 1985 metais tyrinėtą 51 archeologijos paminklą. Straipsnių autoriai yra šiuos paminklus tyrusių ekspedicijų vadovai. Tačiau šių pastarųjų dvejų metų archeologinių tyrimų vaizdas liktų nepilnas, jei nesuminėtume likusių kasinėtų paminklų, kurių tyrimo rezultatai dėl įvairių priežasčių nesusilaukė atskirų straipsnių. Daugiausia tai nedideli žvalgomojo pobūdžio kasinėjimai, kuriais bandyta išaiškinti vieno ar kito paminklo pobūdį, chronologiją. Todėl ir šių kasinėjimų duomenys dažnai menki arba iš jų kartais paaiškėja, kad ieškoto paminklo nėra. Daugiausia šie žvalgomojo pobūdžio kasinėjimai vyko rytinėje Lietuvos dalyje ir Užnemunėje, buvo siekiama sukaupti daugiau duomenų apie šių rajonų archeologinius paminklus "Lietuvos TSR kultūros paminklų sąvadui".

Papildydami informaciją apie 1984 ir 1985 metais atliktus darbus, žemiau pateikiame kitų tyrinėjimų sąrašą. Paminklai suskirstyti grupėmis ir alfabeto eile grupėse. Nurodoma tyrinėjimų metai, tyrinėjusi įstaiga, darbų apimtis ir rezultatai, tyrinėjimų vadovas.

I. AKMENS AMŽIAUS PAMINKLAI

1. Guobiai 1, Šakių raj., Bulbelių apyl. Šešupės dešiniajame krante aptiktoje gyvenvietėje 1984 m. ištirtas 16 m^2 plotas, rasti kultūrinio sluoksnio pėdsakai, pavienių neolito dirbinių (vadovas - V. Juodagalvis).

2. Kalniškiai, Telšių raj., Janapolės apyl. Apie 300 m į PR nuo 1983 m. tyrinėtos Skirmantinės 2 gyvenvietės 1984 m. IEM tyrinėjo Skirmantinės 1

gyvenvietę, atidengė 116 m^2 plotą, rado kultūrinį sluoksnį su virveline keramika (vadovas - A. Butrimas).

3. Vaičiūkiškė I, Švenčionių raj., Rėškutėnų apyl. Apie 2 km į V nuo kaimo, Kretuonykščio ežero Š krante esančioje Kretuonykščio 1-je gyvenvietėje 1984 m. MAII ištyrė 40 m^2 plotą, rado kultūrinį sluoksnį su vėlyvąja Narvos keramika (vadovas - ist. m. k. A. Girininkas).

II. GELEŽIES AMŽIAUS GYVENVIETĖS

1. Laistai, Klaipėdos raj., Dovilų apyl. Į ŠV ir Š nuo piliakalnio, Smeltalės slėnyje 1984 m. MAII senovės gyvenvietėje ištyrė 459 m^2 plotą, aptiko 30-65 cm storio suardytą kultūrinį sluoksnį, datuojamą VIII-XIII a. (vadovas - A. Varnas).

2. Stabulankiai, Utenos raj., Lelionų apyl. MAII tęsė 1983 m. pradėtus m.e. pirmųjų amžių gyvenvietės prie Apšlavo ežero ŠV kranto tyrinėjimus (žr.: ATL 1982 ir 1983 metais. V., 1984, p. 33-34). 1984 m. ištirtas dar 120 m^2 plotas, rastas vėlyvosios brakšniuotosios keramikos kultūros sluoksnis (vadovas - ist. m. k. J. Stankus).

3. Vilnius. 1984 m. PKI toliau tyrė Žemutinės pilies teritoriją (apie ankstyvesnius darbus žr.: ATL 1982 ir 1983 metais. V., 1984, p. 26-28). Senojo arsenalo Š dalyje išaiškino keletą XIII-XV a. pilies įtvirtinimų detalių, katedros Š navoje po XIV-XVII a. griuvenų sluoksniais, apie 3,3 m žemiau dabartinių grindų rado I m.e. tūkstantmečio vidurio ir antrosios pusės kultūrinį sluoksnį su grublėta keramika (vadovas - A. Lisanka).

III. GELEŽIES AMŽIAUS IR ANKSTYVOJO FEODALIZMO LAIKOTARPIO KAPINYNAI

1. Gudeliai, Molėtų raj., Suginčių apyl. 1984 m. IEM ištyrė sodyboje esančias 3 suardytų pilkapių liekanas, rado akmenų vainikų (?) pėdsakus bei vie

no nedeginto mirusiojo kapo žymes. Šie pilkapiai greičiausiai datuotini I m.e. tūkstantmečio viduriu. Greta sodybos miške išlikusios apie 100 pilkapių grupės PV pakraštyje ištirtas dar vienas pilkapis, būdingas IX-XII a., kapų nerasta (vadovė - E. Butėnienė).

2. Kapitoniškės, Kaišiadorių raj., Rumšiškių apyl. 1985 m. Trakų istorijos muziejus žvalgė Nemuno dešiniajame krante esančios žvyrduobės pakraščius, ištyrė 130 m^2 plotą, rado XII-XIV a. sudegintų žmonių kapų pėdsakų (vadovė - A. Bliujienė).

3. Minčia, Utenos raj., Tauragnų apyl. 1985 m. IEM ištyrė 5 pilkapius rekonstruojamo kelio teritorijoje. Dalis jų buvo apardyta. Tik viename pilkapyje rasti keli sudegusių kaulų fragmentai. Paminklas datuojamas IX-XII a. (vadovė - B. Tautavičienė).

4. Pavilkijys, Šakių raj., Lekėčių apyl. 1985 m. MAII Žvyro karjero suardytame plokštiniame kapinyne ištyrė 57 m^2 plotą, aptiko VII-VIII a. suardytą sudeginto žmogaus kapą ir 4 žirgų XII-XIII a. griaučius (vadovas - A. Varnas).

5. Pyragiai, Kupiškio raj., Aukštupėnų apyl., 1984 m. MMT XIX a. pabaigoje žvyrduobių suardyto IX-XII a. plokštinio kapinyno teritorijoje ištyrė 100 m^2 plotą, kapų nerado (vadovas - P. Tabelškis).

IV. XV-XVII A. KAPINYNAI

1. Kaimeliai, Lazdijų raj. ir apyl. 1984 ir 1985 metais MAII Galsto ežero V krante esančiame plokštiniame kapinyne ištyrė 134 m^2 plotą, rado 60 XVI-XVII a. kapų (vadovė - ist. m. k. O. Kuncienė).

2. Plundakiai, Kupiškio raj., Aukštupėnų apyl. 1984 m. MMT plokštiniu kapinynu laikomos kalvelės centrinėje dalyje ištyrė 28 m^2 plotą, rado 28 XVII-XVIII a. kapus (vadovas - P. Tabelškis).

3. Slavikai, Šakių raj. 1985 m. MAII Šešupės dešiniajame krante į V nuo senų kaimo kapinaičių ištyrė 40 m^2 plotą, rado 22 XVII a. kapus (vadovas - ist. m. k. V. Urbanavičius).

4. Varniai, Telšių raj. 1984 m. PKI buvusios Žemaičių kunigų seminarijos teritorijoje ištyrė 70 m^2 plotą, rado 28 XV-XVII a. kapų likučius (vadovas - J. Genys).

V. XVIII-XIX A. KAPINAITĖS

1. Bačkininkėliai, Prienų raj., Pakuonio apyl. 1985 m. KVIM kaimo kapinaičių teritorijoje ištyrė 21 m^2 plotą, rado vieno suaugusio ir 5 vaikų griaučius, karstuose, be įkapių (XVIII-XIX a.?, vadovas - V. Valickis).

2. Čiulėnai, Molėtų raj. 1984 m. MAII Pavietrinių kapų kalvoje ištyrė 220 m^2 plotą, rado 15 XVIII-XIX a. kapų (vadovas - ist. m. k. J. Stankus).

3. Gudeliai, Lazdijų raj., Veisiejų apyl. 1984 m. MAII prie kelio Veisiejai-Lazdijai esančiose kapinaitėse ištyrė 10 m^2 plotą, rado 5 XVIII-XIX a. kapus (vadovė - ist. m. k. O. Kuncienė).

4. Juodiškės, Molėtų raj., Mindūnų apyl. 1985 m. IEM Siesarties ežero Š krante spėjamo kapinyno vietoje iškasė įvairiose vietose 18 perkasų bendro 400 m^2 ploto, rado 3 griaučius, kurių vieni skobtiniame karste be įkapių, o kiti dveji - apardyti. Chronologija neaiški (vadovė - E. Butėnienė).

5. Karališkiai, Šakių raj., Kidulių apyl. 1984 m. MAII kaimo laukų Š dalyje žvyrduobės suardytų Prancūzkapių teritorijoje ištyrė 110 m^2 plotą, rado apardytus žmogaus griaučius be įkapių (vadovas - ist. m. k. V. Urbanavičius).

6. Laibagaliai, Lazdijų raj., Veisiejų apyl. 1985 m. MAII žvalgė kaimo laukuose esančias kapinaites, ištyrė 20 m^2 plotą, rado 4 XVIII-XIX (?) a. kapus (vadovė - ist. m. k. O. Kuncienė).

7. Maštaičiai, Šakių raj., Kidulių apyl. 1984 m.

MAII apie 2 km į V nuo piliakalnio, aukštumos pakraštyje, spėjamoje plokštinio kapinyno vietoje iškasė 10 m^2 perkasą, rado XVIII-XIX a. (?) kapą be įkapių (vadovas - ist. m. k. V. Urbanavičius).

8. Mitkėnai, Molėtų raj., Suginčių apyl., 1985 m. IEM spėjamoje plokštinio kapinyno teritorijoje iškasė 5 perkasas bendros 62 m^2 apimties, aptiko keletą pavienių žmonių kaulų (vadovė - E. Butėnienė).

VI. NEAIŠKŪS OBJEKTAI

1. Dauglaukis, Tauragės raj. 1984 m. MMT į PV nuo plokštinio kapinyno, parko PR dalyje, neaiškių archeologinių (?) radinių radimvietėje ištyrė 84 m^2 plotą, nei kapų, nei kultūrinio sluoksnio nerado (vadovas - J. Balčiūnas).

2. Garneliškės, Molėtų raj., Čiulėnų apyl. 1984 m. IEM Jaurio ežero P krante, prie kelio Čiulėnai-Purvėnai esančioje kalvoje, laikomoje plokštiniu kapinynu, iškasė 4 plotus bendros 80 m^2 apimties, kapų nerado (vadovė - E. Butėnienė).

3. Genčai, Kretingos raj., Kurmaičių apyl. 1985 m. MAII į Š nuo kaimo, Akmenos kairiajame krante, į R ir Š nuo senų kaimo kapinaičių ištyrė 80 m^2 plotą, kapų nerado (vadovas - ist. m. k. J. Stankus).

4. Kukarskė, Šakių raj., Kidulių apyl. 1984 m. MAII prie kelio į Sudargą, spėjamoje plokštinio kapinyno vietoje iškasė 10 m^2 perkasą, bet kapų nerado, o apie 100 m į R nuo senų kaimo kapinaičių plokštiniu kapinynu laikomoje vietoje ištyrė 90 m^2 plotą, kapų taip pat nerado (vadovas - ist. m. k. V. Urbanavičius).

5. Palankinė, Šakių raj., Kidulių apyl. 1984 m. MAII valstybiniame miške į Š nuo kaimo esančiuose Prancūzkapiuose ištyrė 20 m^2 plotą, kapų nerado (vadovas - ist. m. k. V. Urbanavičius).

6. Petrauskai, Molėtų raj., Videniškių apyl.

1985 m. IEM spėjamo plokštinio kapinyno teritorijoje prie kelio Molėtai-Ukmergė iškasė 3 perkasas po 20 m^2 ploto, kapų nerado (vadovė - E. Butėnienė).

7. Raginėnai, Radviliškio raj. 1985 m. MMT apie 0,5 į Š nuo piliakalnio prie žvyrduobės ieškojo gyvenvietės pėdsakų, iškasė 10 m^2 plotą, kultūrinio sluoksnio nerado (vadovas - A. Merkevičius).

8. Spiečiūnai, Molėtų raj., Suginčių apyl. 1984 m. IEM kaimo laukų R dalyje, prie kelio į Alantą esančioje kalvoje, laikomoje plokštiniu kapinynu, iškasė 4 perkasas bendros 94 m^2 apimties, kapų nerado (vadovė - E. Butėnienė).

TRUMPINIMAI

Literatūra

AETL - Archeologiniai ir etnografiniai tyrinėjimai Lietuvoje...

ATL - Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje ...

Įstaigos

IEM - Lietuvos TSR istorijos ir etnogragijos muziejus

KVIM - Kauno valstybinis istorijos muziejus

MAII - Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Istorijos institutas

MMT - Lietuvos TSR kultūros ministerijos Mokslinė metodinė kultūros paminklų apsaugos taryba

PKI - Lietuvos TSR kultūros ministerijos Paminklų konservavimo institutas

VVPI - Vilniaus valstybinis pedagoginis institutas

VVU - Vilniaus valstybinis V. Kapsuko universitetas